

สุขสมบุญ: การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากแรงบันดาลใจในวิถีชีวิตอีสาน Suksomboon : Creation of Works Inspired by Isan Lifestyle

ไตรทศ ทับสุรีย์¹ ไทโรจน์ พวงมณี² พายุ แผงทรัพย์³
E-mail: Sb6140601105@lru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและตีความหมายของสุขสมบุญในวิถีชีวิตอีสาน 2) สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากการตีความสุขสมบุญตามวิถีชีวิตอีสาน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารและการสังเกตการณ์จากการสร้างสรรค์ผลงาน ใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

1. สุขสมบุญเป็นผลจากการตีความหมายจากการที่ชาวไร่ชาวนายู่การอาชีพเกษตรกรรมโดยมีการคลุกคลีสัมพันธ์กับปัจจัยแวดล้อมทั้งเรื่องของสภาพอากาศ ความร้อน ความแห้งแล้ง สิ่งมีชีวิต ซึ่งชาวนาจำเป็นต้องมีการสร้างอาณาจักรแห่งความสุขในใจให้เกิดขึ้นจากการที่ในความจริงของชีวิตมีความแตกต่างจากความฝันที่ต้องการความสะอาดสบายของชีวิต
2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากการตีความสุขสมบุญนั้น เนื้อหาเรื่องราวจะถูกนำมาสร้างสรรค์ตามทัศนะของผู้สร้างสรรค์ด้วยการผสมผสานรูปแบบและองค์ประกอบของผลงานเพื่อให้เกิดรูปทรงใหม่ที่ดูง่ายขึ้นด้วยการตัดทอนรูปทรง บรรยากาศของสีออกเหลืองทอง เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีชีวิตของความเป็นอีสานที่มีความสุข

คำสำคัญ: สุขสมบุญ การสร้างสรรค์ ผลงานจิตรกรรม วิถีชีวิตอีสาน

Abstract

In this research, the researcher used a creative research methodology. The objectives were to 1) study and interpret the meaning of happiness in the Isan way of life; 2) create paintings based on the interpretation of happiness in the Isan way of life. Collect data through document studies and observations from creations. Use the record form as a tool for collecting information. Analyze data with content analysis The results of the study found that

- 1) Happiness is a consequence of the interpretation of the farmer's occupation in agriculture, which is related to the environmental factors such as climate, heat, drought, and living organisms, which farmers need to build an empire of Happiness in the mind arises from the fact that life is different from the dream that demands the comfort of life.
- 2) The creation of paintings from the interpretation of perfect happiness The story content will be created according to the creator's point of view by combining forms and elements of the work to create a new, easier-to-see shape by cutting the shape. atmosphere of golden yellow color to reflect the way of life of Isan being happy

Keywords: suksomboon, creativity, painting, Isaan way of life

ความเป็นมาของปัญหา

ศิลปะถือว่าเป็นศาสตร์แห่งการแสดงออกทางความคิด จินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวของศิลปินผู้สร้างสรรค์ ส่วนคุณค่าผลงานศิลปะนั้นขึ้นอยู่กับความงามที่ตัวศิลปินแสดงออกผ่านรูปแบบ เนื้อหาและเทคนิควิธีการร่วมกับมุมมองและประสบการณ์ของผู้ดูผลงาน นอกจากนี้ผลงานศิลปะยังเกี่ยวข้องกับการแสดงออกจากผลของการรับรู้และการสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานของศิลปินด้วย (ทักษิณา สุขพัทธ์, 2559) การให้คำจำกัดความคำว่า “ศิลปะ” ที่ชัดเจนนั้นถือว่ามีควมยาก เพราะงานศิลปะนั้นเป็นผลงานการสร้างสรรค์ที่ตัวศิลปินเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการสื่อสารและแสดงออกทางอัตลักษณ์ทางทักษะของตนเองออกมาผสมผสานร่วมกับแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สติปัญญา ประสบการณ์เกี่ยวกับความงาม เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบ

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ของผลงานให้มีความแปลกใหม่ และสามารถสะท้อนเรื่องราวของสังคมเพื่อให้นักในสังคมเกิดการรับรู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งตัวศิลปินจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ มีการเรียนรู้และพัฒนาความคิดและทักษะการทำงานผ่านการแสวงหาและการทดลองอย่างต่อเนื่อง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์เพื่อแสดงออกให้เห็นถึงความต้องการของจิตใจในกระบวนการสร้างสรรค์งานนั้นที่อาจได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีการสั่งสมไว้เป็นประสบการณ์ มีการใช้สติปัญญา การถ่ายทอดออกมาเป็นรูปร่าง รูปทรง สีเส้นและเนื้อหาเรื่องราว โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายมาเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ (ตฤณ กิตติการอำพล, 2558) อย่างไรก็ตามผลงานศิลปะที่หมายถึงผลงานจิตรกรรมนั้นก็ถือว่าเป็นรูปแบบของผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ศิลปะมักมีการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อที่จะสื่อสารอารมณ์ความรู้ ประสบการณ์ทางความเชื่อทัศนคติที่มีต่อประเด็นของเรื่องราวที่ได้ไปปะทะและอาจมีประสบการณ์ร่วมมาแสดงออก โดยผู้สร้างสรรค์จะต้องมีการรวบรวมความคิด วิเคราะห์ตีความหมายของสิ่งที่ต้องการนำเสนอออกมาในเชิงสัญลักษณ์และมีการสร้างรูปทรงใหม่เพื่อการบอกเล่าหรือสะท้อนสิ่งที่ค้นพบออกมาดังที่ อธิธิพล ตั้งโฉลก (2550) กล่าวว่าความคิด (Thinking) เพื่อการสื่อสารของมนุษย์ในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และความคิดหลาย ๆ ความคิดจะถูกกลั่นกรอง สกัดตัดทอน คัดสรร สิ่งที่ดีมีความเหมาะสมมาใช้โดยจะนำเอาสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องและซ้ำซ้อนกันออกไป แล้วจึงนำเอาองค์ความรู้เหล่านั้นมาเชื่อมโยงให้เกิดความสัมพันธ์กัน โดยการนำเสนอเป็นผลงานอาจแสดงให้เห็นว่าผู้สร้างสรรค์มีการจัดระเบียบ การเรียบเรียง การย่อสรุปเนื้อหาและสาระที่สำคัญลงสู่ตัวผลงาน เช่น ความเชื่อ ความศรัทธา ธรรมชาติหรือวิถีชีวิตของผู้คน ออกมาตามทัศนคติของผู้สร้างอย่างกระจ่างแจ้งขึ้นมา

คำว่า “สุขสมบูรณ์” เป็นคำที่ผู้วิจัยมีการกำหนดขึ้นมาจากการที่ผู้วิจัยมีพื้นฐานการอยู่ร่วมกับคนในพื้นที่ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นภาคอีสาน นับตั้งแต่วัยเด็กที่มีภาพของความทรงจำเกิดขึ้นในทุกขณะ ซึ่งผลของความทรงจำทำให้เกิดการรับรู้ถึงการมีประสบการณ์ที่หลากหลาย เช่น ความลำบากของครอบครัว ญาติพี่น้องที่อยู่บนพื้นที่ที่มีความแร้นแค้น การทำไร่นาคือการทำเพื่อการทำให้ผ่านช่วงชีวิต เช่นเดียวกับการประกอบอาชีพในชนบทก็มิให้เลือนหาย เนื่องจากโอกาสทางการศึกษา เงินทุนและสถานะทางการเงินส่งผลทำให้คนรุ่นใหม่เดินทางเข้าเมืองหลงเพื่อการแสวงหาโอกาสที่ดีกว่า การอยู่ในพื้นที่ที่มีแต่การรอคอยความหวังจากอากาศ ฤดูกาลและหน่วยงานภาครัฐที่จะเข้ามาช่วยเหลือให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามในภาพของจินตภาพที่ผู้วิจัยประสบพบเจอและคนในครอบครัวก็เห็นโอกาสของการอยู่ร่วมกันของครัว้อย่างมีความสุข อย่างน้อยได้เห็นหน้ากัน ทำงานด้วยกัน เรียนรู้ แก้ไขปัญหา ร้องไห้ไปด้วยกันตลอดช่วงฤดูทำการเกษตรกรรม แต่เมื่อถึงช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวภาพของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ผลผลิตที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ภาพของสีหน้า แววตา รอยยิ้มก็ฉายภาพของความสุขออกมา ถึงจะรับรู้ว่ามีผลผลิตที่ได้เมื่อขายจะไม่เพียงพอต่อการใช้นี้สินที่มีกรู้อยู่มา แต่ในความเป็นพื้นที่ของความทุกข์และความกังวลนั้นก็ยังสามารถที่สร้างความสุขให้กับคนผู้เป็นหนี้สินได้ เพราะบนพื้นที่ของหมู่บ้านนั้นเป็นพื้นที่ของความผูกพัน มีสายใยแห่งความรัก สายใยแห่งความเอื้ออาทรจากรากเหง้าเดียวกันที่ผ่านความทุกข์ยากมาด้วยกัน การมีพื้นที่ทางความเชื่อทางพุทธศาสนาและความเชื่อท้องถิ่นที่คอยหล่อหลอมให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวภาพของสรรพสัตว์ เช่น วัว ควายที่ใช้ในการทำการเกษตรกรรม ภาพของต้นไม้ใบหญ้าที่ผ่านการผู้กร่อนร่วงโรยที่แสดงถึงภาพของกาลเวลา และการจากลาของสิ่งมีชีวิตย่อมสั่งสมประสบการณ์เชิงคุณค่าไว้ในตัวว่า คนพื้นที่และจิตวิญญาณในตัวตนถ้ามีความเข้าใจ และสามารถอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติได้ก็จะส่งผลต่อความสุขในตัวตนของคน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงคุ้มครองและช่วยปกป้องคุ้มครองคนมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นภาพของคนในพื้นที่ภาคอีสานที่ยังมีการดำรงอยู่นั้นจึงเกิดขึ้นจากความเข้าใจเกี่ยวกับสรรพสิ่ง การสร้างตัวตนในเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ดังนั้นการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งที่มีเอื้อให้คนเกิดความสะอึกสะอื้นขึ้น แต่ความสุขสบายและความสุขที่คนในพื้นที่อีสานมีการสัมผัสและรับรู้อาจมีลักษณะที่แตกต่างจากคนนอกที่รับรู้อีก ฟรอม (Eric Fromm) ระบุว่าคนนั้นมีความปรารถนาฝังรากลึกลงอยู่กับการดำรงชีวิตร่วมกับสิ่งอื่น ๆ ดังนั้นความปรารถนาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา (ทิพย์สุตา ปทุมมานนท์, 2547)

กล่าวได้ว่าการมีประสบการณ์ร่วมด้วยนั้นก็ย่อมสร้างการรับรู้ของผู้คนในภาคอีสานที่มีต่อสภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่อยู่รอบตัวก็หวังที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจ การต้องการแสดงและสื่อสารให้เห็นว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมล้วนให้ผลด้านการดำรงชีวิตและการดำรงอยู่มาอย่างต่อเนื่อง สำหรับนักวิจัยในฐานะผู้สร้างสรรค์ผลงานแล้วการรับรู้จากการอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับธรรมชาติบนพื้นฐานที่อาจจะมีความสุขและความทุกข์ที่หายสุดแห่งการรับรู้ก็ต้องอยู่กับสิ่งเหล่านั้นขึ้น โดยมีความพยายามที่จะสร้างโลกแห่งความหวังหรือโลกแห่งความสุขสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในจิตใจ ดังนั้นการสร้างสรรค์จากผลของการรับรู้จึงเป็นหนทางที่จะใช้การแสดงออกทางงานจิตรกรรมสื่อสารออกมาเป็นภาษาภาพ ที่จะสร้างความเข้าใจและสร้างประสบการณ์อันดีให้เกิดขึ้นกับผู้ชมผลงาน โดยที่ผู้สร้างก็ต้องสื่อสารผ่านความรู้ทางทฤษฎีการมองเห็นและทฤษฎีทางศิลปะ (ศุภรา อรุณศรีมรกต, 2561) อย่างไรก็ตามการรับรู้ทั้งของผู้สร้างสรรค์และผู้ชมผลงานก็ล้วนมาจากการตีความ การวิเคราะห์ด้วยการใช้ประสบการณ์ของตนเองและองค์ประกอบต่างๆ ทั้งสัญลักษณ์ภาพ ตัวอักษร สี รูปร่างรูปทรงและลายเส้นมาให้ความหมายและความรู้สึกแตกต่างกันไป (รักชาติ สงวนชม และ กฤษณ์ ทองเลิศ, 2561)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่และความเป็นตัวตนของความเป็นอีสานสู่การวิเคราะห์ตีความพร้อมกับการสร้างความหมายใหม่ผ่านรูปแบบและรูปทรงที่มีนัยยะของความสุขสมบูรณ์ ดังนั้นการสร้างผลงานจิตรกรรมที่มีพื้นความรู้และความคิดมาจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยจึงเป็นประเด็นที่ต้องการสื่อสารสะท้อนทั้งในเชิงความหมายตรงและความหมายแฝงออกมาตามมุมมองของนักวิจัยในรูปแบบของรูปทรงใหม่ตามจินตนาการผ่านเส้นสีแสงเงาและการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและตีความหมายของสุขสมบูรณ์ในวิถีชีวิตอีสาน
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากการตีความสุขสมบูรณ์ตามวิถีชีวิตอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 แบบบันทึกข้อมูล ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับ 1) ความเป็นอีสาน 2) นัยยะและสัญลักษณ์ที่สื่อสารความหมายถึงความเป็นอีสาน 3) การคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการตีความหมายจากการออกแบบร่าง 4) กระบวนการดำเนินการสร้างสรรค์และการพัฒนา

2.2 แบบบันทึกข้อมูลกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 1) กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาจากการสร้างสรรค์ 2) การดำเนินการคิดสร้างสรรค์เชิงเนื้อหา รูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อและวัสดุในการสร้างสรรค์ 3) ผลที่เกิดขึ้นจากการคิดสร้างสรรค์ผลงาน 4) การแก้ปัญหาในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วงของการสร้างสรรค์ผลงานและการศึกษาค้นคว้า โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจัดระเบียบข้อมูลโดยการกำหนดประเด็นขึ้นมาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงทำการตีความหมายของข้อมูล และทำการการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สุขสมบูรณ์ในวิถีชีวิตอีสาน

สุขสมบูรณ์ในความเป็นวิถีชีวิตล้วนมีความสัมพันธ์กับผู้คนในพื้นที่ ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ภูมิปัญญาการคิดแก้ปัญหาและอาชีพเกษตรกรรมที่ผูกติดกับสภาพของอากาศและสิ่งแวดล้อม อาชีพเกษตรกรรมถือว่าเป็นอาชีพจำยอมของชาวบ้านที่อยู่ในชุมชน ที่ขาดการศึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก ความผูกพันกับความเชื่อท้องถิ่นและการดำรงอยู่ท่ามกลางความเชื่อในพุทธศาสนา สิ่งที่เป็นปัจจัยหลักของการทำเกษตรกรรมของชาวนาคือความเชื่อว่าเป็นวิถีชีวิตที่ช่วยสร้างความสุข ความหวังของความสุขสมบูรณ์และการประสบความสำเร็จในแต่ละช่วงปีของการทำนา เช่นเดียวกับความสุขของการได้อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ สัตว์ป่านานาพันธุ์และความแห้งแล้งในบางฤดูกาล จึงอาจเป็นความสุขที่ผสมผสานกับความทุกข์ โศกนาฏกรรมแห่งความสูญเสียและความสมหวังที่ละเล้าซึ่งกันและกันซึ่งชาวไร่ชาวนาประสบพบเจออยู่ในชีวิตมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ต้องอยู่กับสิ่งที่มันเป็นและสร้างความสุขในรูปแบบของชาวนาเอง

2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากการตีความสุขสมบูรณ์ตามวิถีชีวิตอีสาน

2.1 การสร้างนัยยะเชิงความหมาย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตที่ผูกพันกับวิถีเกษตรกรรมที่มีการทำกันมาอย่างต่อเนื่องสืบต่อจากปู่ย่าตายาย โดยวิถีเกษตรกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งพื้นที่ ความเชื่อ สิ่งมีชีวิต สิ่งที่ไม่มีชีวิต ความฝันและความหวังของผู้ทำเกษตรกรรม สิ่งที่สามารถเป็นตัวแทน ประกอบด้วย สัตว์เลี้ยง พื้นดิน ต้นไม้ ต่อไม้แห้ง นกในธรรมชาติ แผลงน้ำ สภาพอากาศที่ร้อนแรงและสดชื่น โดยนำมาสร้างเป็นรูปทรงใหม่ที่มีลักษณะแปรผันไปจากรูปทรงหรือสีดั้งเดิมไปสู่รูปทรงและสีสั่นในความคิดและทัศนคติของผู้สร้างสรรค์ที่

เชื่อมโยงเข้ากับผู้คนในพื้นที่ที่เป็นเจ้าของพื้นที่แห่งความสุขสมบูรณ์นั้น โดยมีกระบวนการดังนี้ 1) ค้นหาวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่สามารถสื่อความหมายได้ 2) ค้นหาความหมายจริงและสร้างความหมายย้อนกลับ 3) การทบทวนและตรวจสอบความสามารถในการสื่อความหมาย 4) ผลิตสร้างความหมายผ่านการออกแบบร่างรูปทรงและองค์ประกอบร่วม และ 5) ตรวจสอบความสามารถในการสื่อความหมาย

2.2 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ต้องผ่านการเรียนรู้และการพัฒนา 3 ช่วงดังนี้

2.2.1 ช่วงก่อนการสร้างสรรค์ หมายถึงช่วงเริ่มต้นก่อนการสร้างสรรค์ผลงาน ที่ผู้วิจัยยังไม่สามารถจับประเด็นหรือเข้าใจปัญหาที่กำลังสนใจในการทำวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) การค้นหาปัญหาที่มาจากความต้องการที่นำเสนอและสะท้อนประสบการณ์ของผู้วิจัย
- 2) การทำความเข้าใจกับปัญหาซึ่งเป็นเรื่องของพื้นที่แห่งความสุขที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในวิถีชีวิตอีสาน
- 3) การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเช่นแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของ

มนุษย์

- 4) การสร้างแนวคิดหลักเพื่อนำไปสู่การสร้างเนื้อหาและนัยยะเชิงความหมายที่ต้องการสื่อสาร
- 5) การทำความเข้าใจกับแนวคิดหลักและการตีความหมายแนวคิดหลักออกมาสู่การสร้างรูปทรงและรูปแบบ

ที่ต้องการนำเสนอ

- 6) การออกแบบร่างเพื่อนำเสนอความคิดและการออกแบบร่าง (Sketch) เพื่อการพัฒนาผลงาน

2.2.2 ช่วงระหว่างการดำเนินการสร้างสรรค์

1) การสร้างความรู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เช่นแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือ แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงาน แนวคิดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตและการบันทึกองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติการสร้างสรรค์

2) การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน ที่แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงของการทดลอง ช่วงของการพัฒนาและช่วงการตกผลึกและการสร้างองค์ความรู้

2.2.3 ช่วงหลังการสร้างสรรค์หรือช่วงการสรุป

1) การอ่านบทบันทึกจากการสร้างสรรค์เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ผ่านมาเพื่อนำเชื่อมเข้าสู่การตรวจสอบเนื้อหาและรูปแบบที่ต้องการสื่อสาร

2) การประเมินและให้ข้อเสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ที่ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณ ภูวิจารย์ อาจารย์อานวย ลือเดช อาจารย์เพลิง วัตสาร โดยใช้เกณฑ์ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ ด้านเทคนิควิธีการ ด้านการใช้สีวัสดุ ด้านความคิดสร้างสรรค์และความงาม

2.3 รูปแบบของผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากแรงบันดาลใจในวิถีชีวิตอีสาน ผู้วิจัยมีการตีความหมายใหม่โดยนำผลที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าจนตกผลึกมาสู่การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับสุขสมบูรณ์ที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงความงดงามของพื้นที่ไม่ว่าจะผ่านฤดูกาลหรือช่วงเวลาใดก็ล้วนสร้างผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของคนที่อยู่แวดล้อมทั้งความทุกข์ ความสุข ความสมหวังหรือการเห็นคุณค่าแห่งสุนทรียภาพที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน เช่นเดียวกับความฝันเพื่อบรรลุถึงความอุดมสมบูรณ์ที่ควรเกิดขึ้นกับพื้นที่ที่อาศัยอยู่ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบของผลงานในเชิงจินตนาการ โดยอาศัยหลักการจัดองค์ประกอบของเนื้อหาเรื่องราวที่มีหลายเหตุการณ์ผสมผสานกันแล้วสะท้อนออกมาเพื่อสร้างการรับรู้กับผู้ชมในเชิงการตั้งคำถามระหว่างชมผลงาน

2.4 การสื่อสารและการสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้วิจัยมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาผลงานการสร้างสรรค์จิตรกรรม โดยนำเสนอผลงานและการพัฒนา 3 ช่วงเวลานี้

2.4.1 ช่วงการทดลองการสร้างสรรค์

ช่วงทดลองการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยหิบบรรยากาศของความสงบสุขที่พบเจออยู่ระหว่างการทำเกษตรกรรม โดยเลือกเรื่องราวของผลผลิตและความสิ้นหวังที่ระหว่างการทำงาน ชาวไร่ชาวนาจะเต็มไปด้วยความสุข แต่หลังจากผลผลิตนำออกจำหน่าย ส่งผลให้ความสุขหายไป แต่ความสุขใจจากการรับเงินก็ยังยังมี ยังพอสร้างความหวังของชีวิตต่อไปได้

ภาพที่ 1 ฟุ้งหญ้าที่สุขสนุกสนาน เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 100 cm X150 cm

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ โดยมีการเน้นให้เกิดความเด่นชัดขึ้นในทุกรูปทรง โดยเน้นการจัดวางให้เกิดจุดเด่นกึ่งกลางภาพ มีการเล่าเรื่องแบบผสมผสานและหลากหลายเข้าด้วยกัน เน้นโครงสร้างสีโทนมืดโดยมีการจัดให้กระจายคลุมไปทั้งภาพเพื่อสื่อสารและแสดงออกให้เห็นว่าในความอุดมสมบูรณ์ที่เป็นความสุขก็ยังคงเป็นความทุกข์ที่อาจจะยังไม่สามารถเติมเต็มความสมบูรณ์ อาจสะท้อนให้เห็นถึงการมีชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติคือความสมบูรณ์แบบของชีวิต โดยภาพของใบไม้ขนาดใหญ่สื่อให้เห็นถึงผลของการไหว้ศาลปู่ตาทำขวัญบ้านที่ส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของผืน ฟ้าและผลผลิตที่จะได้จากการทำเกษตรกรรม เส้นที่มีการขีดที่เป็นฉากหลังสื่อสารถึงพื้นที่ของความปลอดภัยจากการล้อมรั้วของคนในครอบครัวที่เกาะประสาธน์สัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น และเต็มไปด้วยความเข้าใจในสภาพแวดล้อมรอบข้าง รูปกาน้ำชาหลากสีที่ผู้วิจัยพยายามสื่อให้เห็นถึงความอึดอึ้งใจในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต ส่วนภาพฉากหลังสื่อสารถึงความจริงในช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยวล้วนเต็มไปด้วยความความแห้งแล้ง ความร้อนที่ใจไว้ด้วยสิ่งมีชีวิตบางประเภทอยู่ที่ช่วยเติมเต็มความสุขได้บ้าง

2.4.2 ช่วงการปรับเปลี่ยนเรียนรู้

ผู้วิจัยหยิบสาระและประเด็นเฉพาะเรื่องเช่นเรื่องของสัตว์พื้นถิ่นอย่างควายมาเป็นสื่อหลักในการสื่อสารเนื้อหาเรื่องราว โดยมีการนำเสนอให้เห็นในเชิงรูปแบบเหมือนจริง แต่มีการสร้างรูปแบบของรูปทรงโครงสร้างให้แปรผันและผิดปกติไปจากความเป็นจริง อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสวยงามความอุดมสมบูรณ์ที่อยู่ในธรรมชาติ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบร่างส่วนหนึ่งที่มีการพัฒนา โดยหยิบประเด็นของสัตว์เลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับวิถีชนบท

ภาพที่ 3 ชื่อภาพความสุขของควายเผือกกับกระต่ายสีดำ เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 80 cm X100 cm

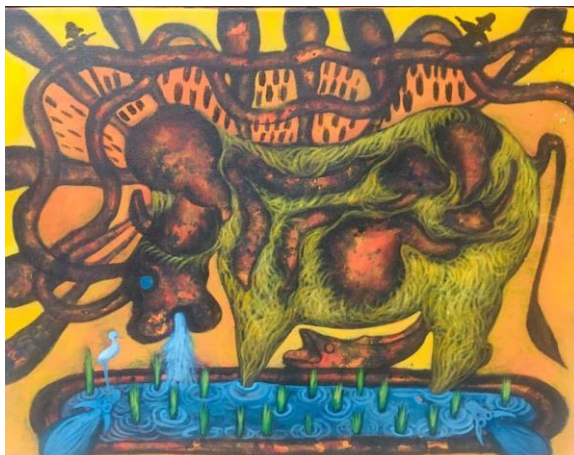

ภาพที่ 4 สัมพันธภาพของสิ่งมีชีวิต เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 80 cm X100 cm

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของการเกลี่ยสีเรียบ โดยการเลือกสีแดงสีชมพูมาเป็นเครื่องมือและการสร้างสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายผ่านสัญลักษณ์ของรูปทรงที่แปรผันไปจากเดิม บางภาพมีการพยายามสร้างรูปทรงขึ้นมาใหม่ค้นหาความหมายของความสุขสมบูรณ์ที่เกิดขึ้น โดยภาพควายสีชมพูสื่อสารให้เห็นถึงความสวยงามที่อาจไม่มีอยู่จริงของพื้นที่และความหายากของความเป็นควายเผือกที่ในความเป็นจริงชาวไร่ชาวนาก็ไม่สามารถหามาครอบครองได้ การสร้างภาพแห่งความฝันเพื่อสะท้อนความสุขภายในที่ไม่เป็นจริงจึงแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยพยายามทำให้สิ่งที่อยู่ร่วมกันมีความเป็นอื่นที่ในความจริงจับต้องยาก แต่ในการสร้างแห่งจริงและจินตนาการสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ผ่านการคิดคำนึง ส่วนภาพของกระต่ายสื่อสารถึงตัวผู้วิจัยที่มีความอ่อนโยน มีความซื่อสัตย์และมองโลกในแง่ดีที่เชื่อว่าการอยู่ร่วมกันและการแบ่งปันเป็นสิ่งที่มีความค่าของตัวตนคนอีสานที่มีอยู่ ส่วนนกเอี้ยงหมายถึงผู้ที่คอยดูแล ผู้รักษา ผู้ปกป้องและผู้สร้างภาพของความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างจากรูปทรง สีและคุณลักษณะให้เป็นหนึ่งเดียว อย่างไรก็ตาม ในช่วงนี้ผู้วิจัยมีการพัฒนารูปแบบให้มีลักษณะการตัดทอนรูปทรงที่เป็นรายละเอียดออกไปให้เหลือแต่โครงสร้างหลัก ดังภาพที่ 5 ที่พยายามขยายรูปทรงให้แปรผันไปจากปกติ โดยการดึงและการขยายรูปทรงให้มีความยาวขึ้น พร้อมกับสร้างรูปทรงให้มองเห็นด้านหลังได้ ในส่วนของฉากหลังเน้นการสร้างระนาบที่ดูแบนแต่ยังคงมีมิติความตื้นลึกหนาบาง มีการเน้นขอบรอบรูปทรงและการเกาะเกี่ยวของรูปทรงโครงสร้างเพื่อการสื่อความหมายของความอดทน มุ่งมั่นและพยายามบนพื้นฐานของการพัฒนา

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ สุขสำราญบานตะไท เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 80 cm X120 cm

ภาพที่ 6 ชื่อภาพ สีสน รูปทรงกับการเคลื่อนที่ความสัมพันธ์ เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 120 cm X100 cm

2.4.3 ช่วงการพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้วิจัยหยิบประเด็นเชิงสัญลักษณ์มาสื่อสารผ่านเรื่องราว เช่น เรื่องราวของควายที่ตายแล้วแล้วมีโครงกระดูกหลงเหลืออยู่ เมื่อนำมาจัดองค์ประกอบในลักษณะรัศมีที่กระจายออกจากศูนย์กลาง ก็จะทำให้ความรู้สึกถึงความผูกพัน ความรัก ความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันระหว่างสิ่งมีชีวิตอื่นกับมนุษย์ มีการตัดทอนรูปร่างรูปทรงให้เหลือแต่โครงสร้างหลักที่องค์ประกอบของผลงานสามารถเชื่อมโยงไปสู่การรับรู้ได้ เน้นการจัดวางภาพที่กระจายออกมาจากแกนกลางภาพและใช้สีที่เข้มมาเป็นพื้นเพื่อให้องค์ประกอบที่อยู่ด้านหน้ามีความชัดเจนและสื่อความหมายได้ดีขึ้น ดังภาพที่ 7 ที่สร้างรูปทรงให้มีการเกาะเกี่ยวประสานสัมพันธ์ โดยขอบของภาพนั้นจะใช้ภาพใบตองจัดวางในลักษณะกระจายมีการทับซ้อนรูปทรงเพื่อสร้างความรู้สึกลึกลับถึงสิ่งมีชีวิตที่พยายามจะฟื้นขึ้นมาใหม่เมื่อเปลี่ยนฤดูกาล ส่วนรูปทรงที่เป็นโครงกะโหลกและกระดูกเพื่อการสื่อให้เห็นถึงคุณค่าของความดีงามที่เกื้อหนุนต่อชีวิตที่อยู่แวดล้อม การรับรู้ของผู้วิจัยผ่านองค์ประกอบที่หลากหลายและนำมาจัดวางองค์ประกอบร่วมกันจึงถือว่าเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพแห่งความสุขที่มีการเกาะเกี่ยวประสานกันได้อย่างกลมกลืนและมีความเป็นหนึ่งเดียวกันขององค์ประกอบศิลป์

ส่วนภาพที่ 8-9 ต้องการสื่อสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง โดยนำสัญลักษณ์ของชิ้นส่วนควายมาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสาร จัดภาพโดยให้องค์ประกอบหลักอยู่ตรงกลางภาพและมีสายเชื่อมโยงไปสู่องค์ประกอบรอง โดยเน้นการใช้รูปทรงที่มีความซ้ำกันมาจัดวาง ใช้โครงสร้างสีร้อน โดยมีสีน้ำเงินและสีอิฐเป็นสีส่วนรวมเพื่อสื่อให้เห็นถึงสภาวะของความแห้งแล้งที่เป็นช่วงชีวิตของผู้วิจัยที่จะสร้างความสุขความสมบูรณ์ตามจินตนาการ โดยแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพากันของธรรมชาติและคนในชุมชนผ่านการใช้อุปกรณ์ศิลป์ที่วางอย่างมีจังหวะ

ภาพที่ 7 ร่องรอยความสุข เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 110 cm X100 cm

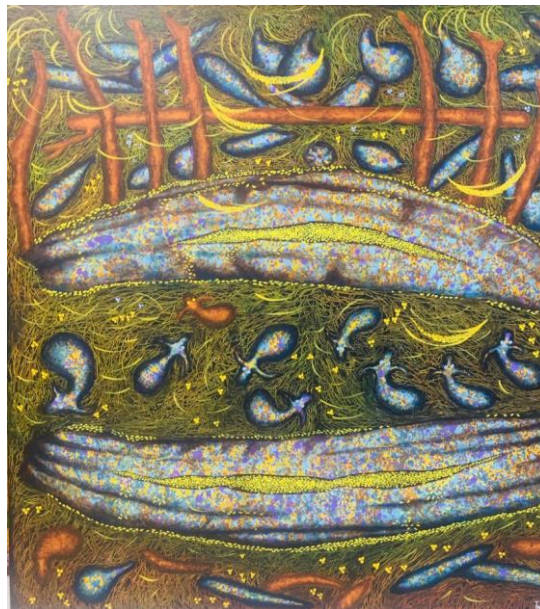

ภาพที่ 8 รูปทรงแห่งชีวิต เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 55 cm X100 cm

ภาพที่ 9 สุลัยมันพันธภาพ เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 55 cm X100 cm

สำหรับภาพที่ 10-11 ใช้รูปทรงของควายมาเป็นองค์ประกอบของผลงาน มีการจัดวางภาพโดยการใช้มุมมองสูงในการนำเสนอเป็นผลงานเพื่อการสร้างความแปลกใหม่ของเรื่องราว โดยต้องการนำเสนอให้เห็นรูปแบบของภาพเชิงนามธรรม แต่ยังคงวิเคราะห์จากรูปทรงและเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงจากการเห็นรูปทรงดังกล่าวได้ อันเป็นการสื่อสารแบบสองนัยยะ เน้นการวางรูปทรงให้มีลักษณะของการซ้ำกันของรูปทรงแต่จัดวางต่างทิศทางเพื่อสร้างความรู้สึกลื่นไหล ความมีชีวิตชีวา ความหวังและการรวมกลุ่มกันของสิ่งมีชีวิตที่เปลี่ยนผันจากฤดูกาลหนึ่งสู่ฤดูกาลใหม่ที่เปรียบประหนึ่งชีวิตของมนุษย์ที่พบกับความสุขใหม่ที่มีการวนเวียนกลั้วมาอีกรอบหนึ่ง

ภาพที่ 10 ฟุ้งหญ้าที่สุขสนุกสนาน เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 55 cm X90 cm

ภาพที่ 11 พู่กันน้ำที่สุขสนุกสนาน เทคนิคระบายสีแบบเกลี่ยเรียบ ใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการเขียนภาพ ขนาด 80 cm X80 cm

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. การสร้างแนวคิดในการออกแบบสร้างผลงานจิตรกรรมจากแรงบันดาลใจในวิถีชีวิตชุมชนนั้น ผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเงื่อนไขของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณีและความเป็นอยู่ โดยที่ศิลปินจะได้เข้าใจมากขึ้น และมีการหยิบประเด็นเหล่านั้นมาสร้างผลงานได้อย่างถูกต้องและสามารถตีความหมายได้อย่างหลากหลาย เช่น วิถีชีวิตการทำนาของชาวบ้านที่มีเฉพาะช่วงมีวัฒนธรรมเกี่ยวกับการสานตาแฮกมาปักดำตามหัวไร่ปลายนา เรื่องราวแห่งความสุขเหล่านี้ศิลปินมักเลือกนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องจากสามารถสัญลักษณ์เชิงความหมายได้อย่างหลากหลาย เช่น สภาพวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อความศรัทธา สอดคล้องกับ อีริคสัน แคล่วคล่อง (2563) ที่พบว่า สภาพวิถีชีวิตในชนบทอันมีความสงบและความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย โดยการอยู่พึ่งพาอาศัยกันท่ามกลางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมบริสุทธิ์ ซึ่งเอื้อต่อการเพาะปลูกยังชีพแบบพออยู่พอกินบนพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมายาวนาน เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่เกิดจากปัญญาความคิดของผู้คน การถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวจากความประทับใจในประสบการณ์จริง ได้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ผสมผสานกับจินตนาการในการสร้างสรรค์เกิดเป็นผลงานจิตรกรรมที่มีรูปแบบกึ่งนามธรรม โดยใช้เทคนิคการระบายสีอคริลิคบนพื้นผ้าใบ เพื่อสร้างบรรยากาศที่สื่อแสดงออกให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่มีความสงบสุขและความงามของธรรมชาติสภาพแวดล้อมในชนบทอีสาน ซึ่งผลงานทั้งหมดสามารถแสดงอัตลักษณ์เฉพาะตน และสามารถสะท้อนแนวความคิดให้มีความสอดคล้องกับการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดี สำหรับแนวคิดของความเป็นอีสานนั้นการเลือกนำมาสู่การสร้างสรรค์นั้นผู้วิจัยมีการเลือกสัญลักษณ์ของสัตว์มาสื่อสารผสมผสานร่วมกับธรรมชาติในลักษณะที่ย้อนแย้งและลักษณะแบบที่เป็นอุดมคติ (Idealism) ของผู้วิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ อารีรัตน์ ทรงกลด (2558) ที่พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นศิลปินสามารถที่จะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของวิถีชีวิตที่เรียบง่ายสภาพความเป็นไปตามธรรมชาติแวดล้อมในชนบทอีสาน นำเสนอสาระอันดีงามของในชนบทอีสานด้วยการแสดงออกทางศิลปะที่มีลักษณะของผลงานจิตรกรรมผสมผสาน หรือการสร้างการประกอบกันเป็นรูปแบบและรูปทรงนั้นใช้วัสดุความสัมพันธ์ของวิถีชีวิต ความรู้สึกและอารมณ์ส่วนตัวมีสภาพแวดล้อมกับที่อยู่อาศัยและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ในชนบทอีสานการดำรงชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติเพื่อแสดงถึงวิถีชีวิตแบบชาวบ้านพื้นถิ่นอีสานโดยแท้จริง ความรู้สึกนึกถึงของภาคอีสานที่มีความผูกพันกับธรรมชาติแบบพึ่งพาอาศัยมีความงามของธรรมชาติในแต่ละช่วงฤดูกาลและความเป็นอยู่ของส่วนหนึ่งที่ใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายสภาพความเป็นไปตามธรรมชาติแวดล้อมในชนบทที่ยังพบเห็นได้ในปัจจุบัน เช่นเดียวกับ ประภาพร ศุภตริยวรวงศ์ (2562) ที่พบว่า เนื้อหากิจกรรมทางเกษตรกรรมที่เป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตของคนทั่วไปในชนบทที่พบเห็นได้มักจะแสดงออกผ่านรูปทรงของผลไม้หรือผัก เช่น ฟักทอง น้ำเต้า ฟักแฟง ต้นอ่อน ใบไม้ เครื่องมือเกษตรกรรม เช่น เสียม คราด บัวรดน้ำ รวมทั้งดินและความแห้งแล้งด้วย

ความเป็นอีสานนั้นศิลปินมักเลือกมาจากมุมมองและประสบการณ์ที่ต้องการให้คุณค่า ซึ่งจากการดำเนินการวิจัยนั้นเลือกมุมมองของสัตว์ เช่น ควาย นก กระต่ายที่สะท้อนถึงตัวตน ความอดทน ความผูกพัน ความหวังและความสำเร็จผสมผสานกันอยู่ ซึ่งจิรายุส รัตนศฤงค์ บุญทัน เชนฐสุราษฎร์ และ กนกวรรณ นิธิรัฐพัฒน์ (2561) กล่าวว่า ความประทับใจในวิถีชีวิตดั้งเดิมของผู้คนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่แสดงออกในรูปสัญลักษณ์ของการดำเนินชีวิต รูปทรงของวัตถุในครัวที่มีผลต่อความรู้สึกถึงความผูกพันและ

พึ่งพาอาศัยกัน ระหว่างวัตถุกับชีวิตของผู้คนในชนบทอีสาน มีชุมชนและครอบครัวที่มีความอบอุ่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
พร้อมๆ กับวัตถุสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีความสัมพันธ์และผูกพันต่อวิถีชีวิตผู้คนในชนบทอีสาน

2. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน จากการศึกษาพบว่า การสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการวิจัยจะทำให้นักวิจัยสามารถที่จะตั้ง
ประเด็นปัญหา การค้นหารายละเอียดของปัญหาที่นักวิจัยมีความสนใจ จากนั้นจึงต้องมีการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับประเด็น
ที่นักวิจัยสนใจ เช่น คำว่าความสุขของชาวไร่ชาวนาหรือชาวชนบทคือการทำการเกษตรกรรมที่มีผลดี มีน้ำอุดมสมบูรณ์ จึงมีพิธี
กรรมการบวงสรวงศาลเจ้าบ้านที่อยู่ท้ายหมู่บ้าน ส่วนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานนั้นนักวิจัยจะต้องนำเอาความรู้มาสู่การ
ตีความหมายเพื่อการสร้างแนวคิดและจินตนาการนั้นนักวิจัยมีการใช้รูปแบบจินตนาการโดยนำเนื้อหาเรื่องราวหลากหลายมาผสมผสาน
กันเป็นการสร้างเรื่องราวใหม่ที่มีความแตกต่างจากเรื่องที่เป็นจริง ซึ่งเทคนิคการเกลี่ยสีเรียบในงานจิตรกรรมถือว่าเป็นเทคนิคที่
สามารถทำให้ภาพสื่อความหมายกับผู้ชมในลักษณะของความย้อนแย้งเกี่ยวกับวิถีชีวิตจริงของการทำนาที่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง
จากควายเป็นรถไถที่เป็นผลผลิตทางนวัตกรรมสมัยใหม่ ส่วนกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นนักวิจัยพบว่าต้องผ่านขั้นตอน 3
ขั้นคือ ขั้นเริ่มต้นการดำเนินการ ขั้นระหว่างดำเนินการและขั้นสรุปการดำเนิน ซึ่งสอดคล้องกับ อีริวณน์ แคล่วคล่อง (2563) ที่
พบว่า การสร้างสรรค์ผลงาน ประกอบด้วย 1) ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล 2) ขั้นการดำเนินการสร้างสรรค์ 3)
ขั้นการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อย่างไรก็ตามความสำเร็จของผลงานนั้นอาจขึ้นอยู่กับกรณีที่มีประสบการณ์มีทักษะที่ชำนาญในการ
การคิดและการสร้างสรรค์ผลงานมาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการสร้างจึงอาจไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามขั้นตอนหรือกระบวนการ ดังที่
ประภาพร ศุภตริยารวงค์ (2562) กล่าวว่า ผลสำเร็จของงานสร้างสรรค์จะสามารถแสดงสุนทรียภาพด้วยชิ้นเชิงทางจิตรกรรมรูปแบบ
กึ่งรูปสัญลักษณ์ (semi figurative art) ที่ไม่ใช่การเขียนภาพเพื่อลอกเลียนแบบธรรมชาติอย่างที่ตามองเห็นเพียงเท่านั้น แต่ผู้วิจัยได้
ผสมผสานอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆเข้าไปในผลงานที่มีความเหมือนจริงนั้น เช่น การใช้หลักการทางทฤษฎีสี เพื่อให้เกิดผลด้านการ
สื่อสารภาพเพื่อให้รู้สึกถึงความอุดมสมบูรณ์ รวมไปถึงความเรียบง่าย ซึ่งจะส่งผลให้ภาพผลงาน มีคุณค่าทางสุนทรียรสอันลึกซึ้งต่อการ
ดำรงอยู่แบบขงคนในชนบทที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย สามัญธรรมดา แต่มีความสุขสงบในการดำเนินชีวิตในแบบนั้น ๆ
และความสมบูรณ์ทางสุนทรียภาพที่มีสาระทั้งหมดนี้ จะส่งผลถึงคนดูหรือคนชม หลังจากได้มีการรับรู้ จนเกิดความซาบซึ้งในผลงาน
จิตรกรรม และพัฒนาตนเองจนสามารถนำไปสู่การพัฒนาจิตใจตลอดจนทัศนคติให้ไปในทางที่ดีที่ควรจะเป็นตามทีผู้วิจัยได้คาดหวังไว้
ต่อไป

สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่จะช่วยสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและมีความเป็นตัวตนนั้น นักวิจัยจะต้องมีการศึกษา
ค้นคว้าข้อมูลที่มาภาพหรือจนตกลึกจะมีประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความหมายและสร้างนัยยะเชิงความหมายผ่าน
รูปทรงใหม่ที่จินตนาการขึ้นมาตามประสบการณ์และความคิดเห็นของศิลปินที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้ชมผลงาน ดังการค้นพบของ
อารีรัตน์ ทรงกลด (2558) ที่พบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลที่กว้างขวางจะช่วยทำให้นักวิจัยให้เกิดความชัดเจนในเนื้อหาเรื่องราว
เทคนิควิธีการและกระบวนการสร้างรูปทรงใหม่ขึ้นมา เช่นเดียวกับความสามารถในการที่จะตีความหมายของเนื้อหาและรูปทรง และ
สามารถที่จะค้นหาบรรยากาศของเรื่องราว รูปแบบการจัดวางสิ่งของเครื่องใช้ให้เป็นตัวแทนขึ้น อย่างไรก็ตามการถ่ายทอดผลงานที่
แสดงความสุขสมบูรณ์ของนักวิจัยจะนำเสนอให้เห็นมุมมองที่ยกวิสัยมีความคิดโดยผสมผสานเข้ากับจินตนาการและความสุขในวัยเด็กที่
คุ้นเคยและรู้จักผ่านบรรยากาศในโครงสร้างและโหนดที่ดูหม่นและอึมครึมในแต่ละช่วงฤดูกาลของการถ่ายทอด อย่างไรก็ตามผลงาน
ศิลปะที่มีคุณค่านั้นศิลปินต้องแสดงออกด้วยความจริงใจ มีการสร้างสรรค์เนื้อหาเรื่องราวและกระบวนการใหม่ๆขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับ
จิรายุส รัตนศฤงค์ บุญทัน เขมฐิตสุราษฎร์ และ กนกวรรณ นิธิรัฐพัฒน์ (2561) พบว่า ผลงานที่ลักษณะเฉพาะตนในการสร้างสรรค์
ผลงานของตนเองเป็นการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเป็นขั้นเป็นตอน มีความเป็นเอกลักษณ์ในการนำรูปทรงเครื่องใช้ภายใน
ครัวมาสร้างสรรค์ใหม่ เทคนิคและวิธีการเฉพาะตัว และการแสดงออกในการสร้างสรรค์จากรูปทรงครัวอีสาน นั้นได้ตรงตาม
แนวความคิดและแสดงออกจากความรู้สึกภายในของตัวผู้สร้างสรรค์ โดยพบว่ามีความงามในวิถีชีวิตของคนในชนบทอีสานที่
ได้รับรู้ในการแสดงออก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่มาจากแรง
บันดาลใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอีสาน เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพผ่านเครื่องมือ เช่นแบบบันทึกข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษา
เอกสารและการสังเกตพฤติกรรมสร้างสรรค์ของตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า แรงบันดาลใจ
ในการสร้างสรรค์จากวิถีชีวิตอีสานนั้นเกิดจากความรักความผูกพันและการเห็นคุณค่าของพื้นที่ สิ่งแวดล้อมและผู้ที่สามารถอยู่
ร่วมกันได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน โดยการอยู่ร่วมกันอาจมีการค้นพบหรือการสร้างประสบการณ์รับรู้ร่วมกันทั้งความสุข ความสมหวัง
ความพึงพอใจหรือความทุกข์โศกให้เกิดขึ้น แต่ในทุกมิติของการดำรงอยู่ล้วนมาจากการปรับสภาพจิตใจของคนที่ต้องอยู่กับสิ่ง

เหล่านั้นและการอยู่อย่างมีความสุข ส่วนในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนั้นผู้สร้างสรรค์ต้องผ่านกระบวนการ 3 ช่วงเวลา ประกอบด้วยขั้นตอนการสร้างความรู้ความเข้าใจและการตกผลึกในปัญหา ช่วงที่สองเป็นช่วงของการสร้างสรรค์ผลงาน ช่วงที่สามขึ้นการสรุปผลงานการสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การค้นพบรูปแบบของผลงานและกระบวนการสร้างสรรค์ที่เริ่มต้นจากการกระตุ้นจากสภาพของเนื้อหาเรื่องราวจนนำเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนและกระบวนการทำงาน ดังนั้นผู้วิจัยรุ่นใหม่สามารถนำเอาขั้นตอนที่มีการค้นพบไปสู่การพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ตามแนวทางของตนเอง
2. การค้นหาเรื่องราวที่ลึกลับถือว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้และช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดและการสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ ดังนั้นกระบวนการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยในแต่ละขั้นตอนจะทำให้มีการค้นพบและสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ จึงจำเป็นต้องมีการบันทึกข้อมูลในทุกมิติและทุกเวลาของการสร้างสรรค์ผลงาน อันจะช่วยในการพัฒนาสติปัญญาและมุมมองในการคิดสร้างสรรค์ที่กว้างขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษามุมมองของคนในที่อยู่ชุมชนอีสานที่รับรู้ต่อความเป็นอีสานและสะท้อนออกมาเป็นผลงานในลักษณะสร้างสรรค์
2. ควรมีการศึกษาสื่อวัสดุที่เป็นตัวแทนของความเป็นอีสานสำหรับนำมาเป็นสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบอื่นๆ เช่น สื่อผสม

เอกสารอ้างอิง

- จิรายุส รัตนศฤงศ์ บุญทัน เชญฐสุธาษฎร์ และ กนกวรรณ นิธิรัฐพัฒน์. (2561). สายใยของชีวิตในรูปทรงครีวอีสาน. การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัยครั้งที่ 14, 169-173.
- ตฤณ กิตติการอำพล. (2558). ศิลปะกับมนุษย์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 8 (1) : 35-51.
- ทักษิณา สุขพัทธ์. (2559). แนวคิดกราฟิกเพื่อการสื่อสาร. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 6(2) , 163-180.
- ทิพย์สุดา ปทุมมานนท์. (2547). จิตวิทยาสถาปัตยกรรม มนุษย์ปฏิสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรวัฒน์ แคล้วคล่อง. (2563). การสร้างสรรค์จิตรกรรม: วิถีชีวิตชนบทอีสานกับจินตนาการสีสันแห่งความสุขในอดีต. วารสารช่อพะยอม. 31(1),33-56.
- ประภาพร ศุภตรัยวรพงศ์. (2562). รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์จิตรกรรม ชุด รูปรอยจากความพอเพียง. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รักชาติ สงวนชม และ กฤษณ์ ทองเลิศ. (2561). การสื่อความหมายของตราสัญลักษณ์ทีมสโมสรวอลเลย์บอลไทยแลนด์ลีก ปี พ.ศ. 2559 – 2560. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 13 ปีการศึกษา 2561บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต, 2203-2213.
- ศุภรา อรุณศรีมรกต. (2561). การรับรู้ผ่านทัศนธาตุ: มุมมองใหม่จากงานออกแบบสู่งานศิลปะ. Veridian E-Journal, Silpakorn Universityฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 11(1) : 2292-2303.
- อารีรัตน์ ทรงกลด. (2558). สื่อวัสดุสะท้อนวิถีชีวิตอีสาน. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. (2550). แนวทางการสอนและการสร้างสรรค์จิตรกรรมขั้นสูง. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.